

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

PAŽYMA Nr. NV-		Data 2022-02-08		
VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-21-1834 TAIS-21-25142(2)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2012 M. SAUSIO 11 D. NUTARIMO NR. 4 „DĖL ADMINISTRACINĖS NAŠTOS ŪKIO SUBJEKTAMS NUSTATYMO METODIKOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įstatymo įgyvendinamasis teisės aktas	Ne	Ekonomikos ir inovacijų ministerija	Nesvarstytas	☐ Svarstyti ☒ TAP

DALYKINIS VERTINIMAS	Siūlomos pagrįstos priemonės, kurios padės išspręsti nustatytą problemą	Taip
	Siūlomas sprendimas pagrįstas įrodymais (duomenimis, faktine informacija)	Iš dalies
	Teisės akto projektas parengtas laikantis Vyriausybės darbo reglamento reikalavimų dėl derinimo subjektų, terminų, projekto lydimosios medžiagos	Taip
	Teisėkūros procesas buvo įtraukus, užtikrinant tinkamą suinteresuotų asmenų informavimą ir dalyvavimo sąlygas	Taip
TEISINIS VERTINIMAS – TEISĖS GRUPĖS PASTABOS	☐ Esminės ☒ Vertinamojo / tikslinamojo pobūdžio ☐ Redakcinio pobūdžio ir (ar) teisės technikos ☐ Pastabų nėra	

PROJEKTO TIKSLAS	Patvirtinti Administracinės naštos ir prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų metodiką, kuria vadovaujantis būtų kiekybiškai įvertinamos išlaidos, kurias patiria ar gali patirti ūkio subjektai, vykdydami teisės aktuose nustatytus ar teisės aktų projektuose siūlomus nustatyti įpareigojimus.
SPRENDŽIAMA PROBLEMA	Šiuo metu institucijos, rengdamos teisės aktų projektus ir nustatydamos naują, keisdamos ar naikindamos galiojantį reguliavimą, vertina tik galimą administracinę naštą, kurią gali patirti ūkio subjektai vykdydami jiems nustatomus ar keičiamus informacinius įpareigojimus. Tačiau verslas siekdamas prisitaikyti prie naujo reguliavimo patiria ne vien administracinę naštą, dažnai teisės aktų reikalavimai verslui sukuria ir kitas prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas, kurioms priskiriamos tokios išlaidos, kaip pvz., išlaidos medžiagoms, įrankiams, įrangai, investicijoms ir pan. Vadovaujantis Administracinės naštos metodika skaičiuojama administracinė našta neatspindi objektyviai kaštų, kuriuos patiria verslas. Tačiau nėra metodinio dokumento, kuriuo remiantis institucijos galėtų vertinti bendras prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas.

POREIKĮ KEISTI REGULIAVIMĄ INDIKUOJANTYS SUBJEKTAI IR (AR) ŠALTINIAI	Vyriausybės programa Užsienio šalių praktika
---	---

SIŪLOMOS PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS
DALYKINIS KOMENTARAS <p>Siūloma priemonė, t. y. vertinti ne tik informacinių įpareigojimų vykdymo kaštus, bet ir siūlomų nustatyti naujų ir (ar) keičiamų galiojančių įpareigojimų ūkio subjektams galimas sukelti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas, yra tinkama priemonė siekiant kiek galima objektyviau įvertinti ūkio subjektų patiriamas išlaidas vykdant teisės aktų projektuose nustatytus įpareigojimus. Tačiau pastebėtina, jog rengėjai nepateikia jokių įrodymų, galinčių pagrįsti bei atskleisti sprendžiamos problemos aktualumą, tai pat pasigendama argumentų dėl siūlomų priemonių pasirinkimo.</p> <p>Siūlytume rengėjams papildyti teikimą įrodymais / pavyzdžiais (pvz., kai teisės akto projektu administracinė našta padidinama nežymiai ar sumažinama, tačiau prisitaikymo išlaidos ūkio subjektams sukuriamos didelės), pagrindžiančiais bei atskleidžiančiais sprendžiamos problemos aktualumą. Taip pat siūlytume pateikti argumentus dėl</p>

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

siūlomų priemonių tinkamumo, pateikiant kitų užsienio šalių gerosios praktikos pavyzdžių, nurodant kiek / kokios EBPO šalys skaičiuoja prisitaikymo išlaidas ar pan.

Atkreiptinas dėmesys, kad siūlomas nustatyti reguliavimas iš valstybės tarnautojų pareikalaus naujų kompetencijų ir įgūdžių, o pačioje Metodikoje surašytos tik esminės taisyklės, dėmesys skiriamas skaičiavimams taikomų formulių, jose naudojamų simbolių reikšmių bei tam tikrų žingsnių aprašymui, tačiau pasigendama paaiškinimų kaip vertinimą atliekantis valstybės tarnautojas turėtų vienokias ar kitokias išlaidas vertinti (pvz., skaičiuoti naudojamos medžiagos, paslaugos ar pan. kainos vidurkį ar imti pigiausią kainą), kokiais duomenimis turėtų remtis atlikdamas skaičiavimus, kur juos galėtų rasti, kaip susirinkti reikiamus duomenis, nes tikėtina, ne visi duomenys yra viešai prieinami ar gali būti pačio valstybės tarnautojo įvertinti. Papildomoje medžiagoje (pridėtoje derinimo pažymoje) Ekonomikos ir inovacijų ministerija nurodo, kad planuojama parengti Metodikos taikymo Gaires, kuriose numatoma pateikti detalesnę praktinę informaciją, tačiau nenurodoma nei kada Gairės bus parengtos nei kur jas galima būtų rasti, nors vadovaujantis naujai patvirtinta Metodika skaičiuoti visas ūkio subjektų patiriamas prisitaikymo išlaidas rekomenduojama jau nuo 2022 m. Manytina, tam, kad valstybės tarnautojai žinotų kaip taikyti Metodiką ir galėtų tinkamai atlikti rekomenduojamus skaičiavimus, Metodikos taikymo Gairės turėtų būti parengtos ir viešai paskelbtos ne vėliau nei įsigalios ir bus pradėta taikyti pati Metodika. Taip pat manytume, kad būtų tikslinga pačioje Metodikoje nurodyti kur galima rasti Metodikos taikymo Gaires. Siūlytume Ekonomikos ir inovacijų ministerijai taip pat paskelbti / pateikti prisitaikymo išlaidų skaičiavimo praktinius pavyzdžius, kuriais galėtų vadovautis vertinimą atliekantys valstybės tarnautojai ar kiti subjektai.

Atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybės nutarimas dėl Metodikos patvirtinimo nebus priimtas iki 2022 m. sausio 1 d., siūlytume rengėjams atitinkamai tikslinti siūlomą Metodikos įsigaliojimo terminą atsižvelgiant į tai, kada planuojama pasirengti Metodikos taikymui, t. y. parengti ir paskelbti Metodikos taikymo Gaires, pradėti vykdyti mokymus valstybės tarnautojams ir kitiems vertinimą atliksiantiems valstybės institucijų darbuotojams.

Siūloma nustatyti, kad valstybės institucijos, rengdamos teisės aktų projektus, kuriais nustato naujus ir (ar) keičia, naikina galiojančius įpareigojimus ūkio subjektams, kiekybiškai įvertintų ūkio subjektų išlaidas, patiriamas vykdant teisės aktuose nustatytus ar teisės aktų projektuose siūlomus nustatyti **visus įpareigojimus** (ne vien tik informacinius įpareigojimus). Siūloma vertinti išlaidas:

- ✓ darbuotojams,
- ✓ išorės paslaugoms,
- ✓ investicijoms,
- ✓ medžiagoms
- ✓ taip pat pridėtinės išlaidas

Numatoma laipsniškas perėjimas nuo administracinės naštos ūkio subjektams vertinimo ir mažinimo prie prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų ūkio subjektams vertinimo ir mažinimo, t. y. **iki 2022 m. gruodžio 31 d.** institucijos vertina teisės aktų projektuose siūlomus nustatyti naujus, naikinti ir (ar) keisti galiojančius *informacinius įpareigojimus* ūkio subjektams, galimą sukelti **administracinę naštą ūkio subjektams**, taip pat institucijoms **rekomenduojama vertinti** siūlomus nustatyti naujus, naikinti ir (ar) keisti galiojančius *įpareigojimus* ūkio subjektams ir **galimas sukelti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas**. **Nuo 2023 m. sausio 1 d. jau privaloma vertinti** siūlomus nustatyti naujus, naikinti ir (ar) keisti galiojančius *įpareigojimus* ūkio subjektams, galimas sukelti **prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas ūkio subjektams**. Taip pat siūloma nustatyti kiekvienai institucijai prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų ūkio subjektams mažinimo tikslą, kad bendras prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų, kurias ūkio subjektams sukelia institucijos kompetencijos srityje inicijuotas teisinis reguliavimas, lygis per kalendorinius metus turi išlikti nepakitęs arba mažėti.

Įvedamas administracinės naštos mažareikšmiškumo aspektas, kuomet, nustačius, jog įvykdyti įpareigojimą ūkio subjektui trunka mažiau nei 2 valandas per metus ir jis taikomas mažiau nei 20 ūkio subjektų, vertinimas ir apskaičiavimas neatliekamas.

Taip pat nustatoma išimtis, kad galimas sukelti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų ūkio subjektams pokytis nevertinamas, kai siūlomas nustatyti naujas, naikinamas ir (ar) keičiamas galiojantis įpareigojimas ūkio subjektams, kuriam vykdyti nereikia patirti išlaidų investicijoms, ir jis taikomas ne daugiau kaip 5 ūkio subjektams.

SPRENDIMO ĮGYVENDINIMO KAŠTAI

DALYKINIS KOMENTARAS

Ekonomikos ir inovacijų ministerija nurodo, kad siūlomam reguliavimui įgyvendinti papildomų lėšų nereikės, tačiau atkreiptinas dėmesys, kad Ekonomikos ir inovacijų ministerija 2022 m. planuoja organizuoti praktinius metodikos taikymo ir išlaidų vertinimo mokymus ir apmokyti valstybės tarnautojus, bet informacijos apie tai iš kokių išteklių planuojama organizuoti mokymus (bus perkamos paslaugos ar mokymai organizuojami pačių ministerijos tarnautojų).

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

<p>nenurodoma. Siūlytume rengėjams pateikti papildomą informaciją apie planuojamų mokymų organizavimui numatytus išteklius, sukonkretinti terminus, kada mokymai planuojami.</p> <p>Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad valstybės tarnautojai, siekdami tinkamai įvertinti galimus ūkio subjektų prisitaikymo kaštus, gali kreiptis į pačius ūkio subjektus prašydami pateikti vienokią ar kitokią informaciją, dėl ko manytina ūkio subjektai gali patirti papildomą administracinę naštą, tačiau Ekonomikos ir inovacijų ministerija nepateikia susijusios informacijos ar galimas poveikis ūkio subjektų administracinei naštai taikant metodiką buvo vertintas, ar tokios rizikos svarstytos. Siūlytume rengėjams įvertinti šį aspektą.</p>	
Ūkio subjektams, gyventojams, valstybės ir (ar) savivaldybių institucijoms ir įstaigoms sukuriama administracinė našta	50 200,70 eurų per metus Pareiga valstybės institucijų ir įstaigų valstybės tarnautojams ir darbuotojams reikės vertinti ne tik teisės aktų projektais sukeliama administracinę naštą, bet visas prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas bei teikti Ekonomikos ir inovacijų ministerijai išvados gauti prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo ataskaitas

SPRENDIMO ĮGYVENDINIMO NAUDOS

DALYKINIS KOMENTARAS

Nurodyta nauda yra daugiau deklaratyvaus pobūdžio, duomenimis ar argumentais nepagrįsta. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad rengėjų nurodoma nauda yra susijusi su informavimu sprendimų priėmėjų apie įgyvendinimo kaštus, taip pat ūkio subjektų ir visuomenės informavimą, tačiau, kad pvz., teisės aktuose numatomų įpareigojimų kaštų vertinimas galėtų paskatinti institucijas stengtis tuos kaštus sumažinti, tokios naudos rengėjai neižvelgia. Taip pat kyla klausimas, ar rengėjų siūlymas nustatyti kiekvienai institucijai prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų ūkio subjektams mažinimo tikslą, t. y. kad reguliavimo naštos lygis per kalendorinius metus turi išlikti nepakitęs arba mažėti, yra tik deklaratyvi nuostata, nes tai, jog šios nuostatos įgyvendinimas galėtų duoti kažkokios naudos ūkio subjektams, patys rengėjai nenurodo.

Kiekybiniai / kokybiniai duomenys, pagrindžiantys teigiamą projekto poveikį	Bus objektyviau ir tiksliau vertinamos galimos teisinio reguliavimo įgyvendinimo sąnaudos, sprendimai priimami remiantis skaičiavimais pagrįstais duomenimis. Keičiant teisinį reguliavimą visuomenė bus informuojama, kiek konkretus teisės aktas sukelia prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų ūkio subjektams.
Visuomenės grupės, kurios pajaus teigiamą poveikį	Ūkio subjektai
Sutaupytos lėšos	Nesutaupoma

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

DALYKINIS KOMENTARAS

Prisitaikymo išlaidų ūkio subjektams vertinimo pinigine išraiška metodika buvo parengta paslaugų tiekėjo 2018 m. Ekonomikos ir inovacijų ministerijai įgyvendinant Europos Sąjungos lėšomis finansuojamą projektą. Ekonomikos ir inovacijų ministerijos specialistai, vadovaudamiesi tikslingumo ir proporcingumo principais, peržiūrėjo ir supaprastino šią metodiką ir ją pateikė per Seimo teisės aktų informacinę sistemą (TAIS) derinti plačiam valstybės institucijų ir verslo asociacijų, ekonominių socialinių partnerių ratui. Taip pat Ekonomikos ir inovacijų ministerija nurodo, kad 2021 m. birželio mėn. buvo suorganizuotas Nutarimo projekto pristatymas suinteresuotiems subjektams nuotoliniu būdu, kuriame dalyvavo daugiau kaip 180 dalyvių iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir verslo asociacijų. Siūlytume rengėjams pateikti apibendrintą informaciją apie susitikimo su suinteresuotais subjektais rezultatus, atskleisti pagrindines dalyvių įžvalgas, siūlymus dėl siūlomo reguliavimo bei kaip į jas buvo atsižvelgta.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

DALYKINIS KOMENTARAS

Pritartume Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pozicijai, kad, siekiant objektyvaus prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo, turėtų būti vertinami ir tarptautiniuose ar ES teisės aktuose nustatyti įpareigojimų vykdymo kaštai. Taip pat palaikome, kad šių įpareigojimų vykdymo išlaidos turėtų būti įtraukiamos į bendrą prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų ūkio subjektams rodiklį.

Likusios nesuderintos pastabos ir pasiūlymai	Institucijos siūlė nustatyti išimtis ir nevertinti ūkio subjektams tenkančios administracinės naštos ar prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų, kai administracinę naštą ar prisitaikymo prie reguliavimo išlaidas lemia tarptautinių ar Europos Sąjungos teisės aktų įgyvendinimas, t. y. kai įpareigojimų kilmė yra tarptautiniai ar ES teisės aktai. Taip pat institucijos siūlė tokių išlaidų netraukti į bendrą administracinės naštos arba prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų ūkio subjektams rodiklį per kalendorinius metus.
--	---

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

KITI DALYKINIO VERTINIMO ASPEKTAI

1. Siūlytume rengėjams, siekiant teisinio aiškumo, iš esmės pakeisti Nutarimo dėstymą, t. y. Nutarimo projekto 1 punkte nurodyti Nutarimo redakciją, kuri galios iki 2022 m. gruodžio 31 d., o Nutarimo projekto 2 punkte nurodyti ne atskirą Nutarimo papunkčių naujas redakcijas, bet nurodyti visą Nutarimo naują redakciją, kuri galios nuo 2023 m. sausio 1 d.
2. Manytume, kad siekiant pereiti nuo administracinės naštos vertinimo prie prisitaikymo išlaidų vertinimo būtų tikslinga ir pačios Metodikos pavadinimą keisti, nurodant, kad tai Prisitaikymo prie reguliavimo išlaidų vertinimo metodika, o pvz., Metodikos 1 punkte nurodyti, jog ji apima ir administracinės naštos vertinimą. Taip pat siūlytume Metodikos 2 punkte atsisakyti nuostatų susijusių su reguliavimo išlaidų mažinimo tikslų nustatymu bei įgyvendinimo pažangos stebėsenos vykdymu, nes tai nėra Metodikos tikslas, o šie tikslai yra numatyti pačiame Nutarimo projekte.
3. Siūlytume peržiūrėti Metodikos 7 punktą ir atsisakyti žingsnių, kurie susiję su Metodikos priede patvirtintos ataskaitos pildymo instrukcija (pvz., 1-3 žingsniai, 7 žingsnyje aprašomi tam tikri veiksmai) bei nuostatas formuluoti ne kaip ataskaitos pildymo instrukciją, o aiškiai pasakant kas ir kaip turėtų būti nustatoma bei įvertinama (pvz., 4 žingsnyje nurodant, kad prisitaikymo išlaidos skaičiuojamos visai įpareigojimo tikslinei grupei, t. y. visiems ūkio subjektams, kuriems taikomas arba bus taikomas įpareigojimas. Jeigu nežinomas tikslus tikslinės grupės skaičius vienetais, gali būti vertinama dešimtimis ar šimtais).
4. Svarstyтина, ar Metodikos 7.7 papunktyje tipinio ūkio subjekto apibrėžimas neturėtų būti pateiktas Metodikos 4 punkte prie vartojamų sąvokų.
5. Atkreipiame dėmesį, kad trūksta pagrindimo dėl Metodikos 7.6.5.1. papunktyje siūlomo taikyti 20 procentų pridėtinių išlaidų normos, t. y. ar optimalu siūlyti visais atvejais prie visų patiriamų išlaidų sumos pridėti dar penktadalį nuo visų ūkio subjekto patiriamų išlaidų sumą, nepriklausomai nuo to ar bus ar ne tos išlaidos, ir ar tai nesudarys sąlygų dirbtinai padidinti prisitaikymo išlaidas.

PAŽYMĄ PARENGĖ

Asta Petkevičienė

Strateginių kompetencijų grupės patarėja